

IQTISODIY G'OYALAR RIVOJLANISHIDA TILNING O'RNI

Adilova Soliyaxon

*Samarqand iqtisodiyot va
servis instituti o'qituvchisi*

Bozorboyev Diyorbek

*Samarqand iqtisodiyot va
servis instituti talabasi*

Annotatsiya: Ilmiy maqolada tilning iqtisodiy g'oyalari rivojiga ta'sirining asosiy asosiy jihatlari, shuningdek, iqtisodiy g'oyalarni shakllantirishga tilning bir qancha ta'sir etuvchi omillari ko'rib chiqilgan. Iqtisodiy g'oyalarni idrok etishda tilning ta'siri.

Kalit so'zlar: til, g'oyalarni shakllantirish, tizim, ma'lumot, ijodiy fikrlash, metafora, tarixiy kontekst, talqin, ravshanlik, aniqlik, ta'sir.

Iqtisodiy g'oyalarning rivojlanishida til asosiy rol o'ynaydi. U nafaqat bu g'oyalarni shakllantirish va etkazish vositasi, balki ularning mazmuni va idrokiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Iqtisodiy g'oyalari rivojiga tilning ta'sirining asosiy jihatlariidan ba'zilari:

G'oyalarni shakllantirish Til iqtisodiy g'oyalarni shakllantirishda ham, rivojlantirishda ham asosiy rol o'ynaydi. Bu nafaqat fikrni ifodalash vositasi, balki fikrlash jarayonining faol ishtirokchisidir. Til iqtisodchilar iqtisodiy hodisalarni tavsiflash va tahlil qilishlari mumkin bo'lgan tushunchalar va kategoriyalar tizimini taqdim etadi. So'zlar va jumla tuzilmalarini tanlash bu hodisalarning qanday talqin qilinishi va tushunilishini aniqlashi mumkin. Shu maqsadda iqtisodiy g'oyalarni shakllantirishda tilning bir qancha ta'sir qiluvchi omillari mavjud.

Tushunchalar tizimi, ya'ni til bizga tushunchalar va kategoriyalar to'plamini beradi, ular yordamida biz iqtisodiy hodisalarni tushunamiz va tavsiflaymiz. So'zlar va grammatik tuzilmalarni tanlash ma'lumotni qanday qabul qilishimiz va sharhlaymizni belgilaydi. Mantiqiy fikrlash, aniqrog'i, til bizga mantiqiy zanjirlar qurish, xulosalar va umumlashmalar chiqarish imkonini beradi. To'g'ri grammatik tuzilmalar va mantiqiy birikmalardan foydalanish fikrlarning ravshanligi va tushunarligi uchun zarurdir. Ijodkorlik, boshqacha qilib aytganda, til ijodiy fikrlashni rag'batlantirishi mumkin, bu sizga narsalarga yangi nuqtai nazardan qarash va original g'oyalarni yaratish imkonini beradi. Metafora, ramz va majoziy iboralardan foydalanish noodatij va qiziqarli tushunchalarni shakllantirishga yordam beradi.

Tilning iqtisodiy g'oyalari rivojlanishiga ta'siri:

tarixij kontekstli tili ular yaratilgan ijtimoiy, siyosij va intellektual kontekstni aks ettiradi. Tilni o'rganish asosij tushunchalarning ma'nosini oydinlashtirishga,

iqtisodiy fikr evolyutsiyasini kuzatishga, turli maktablarni solishtirishga, g'oyalarni rivojiga ijtimoiy omillarning ta'sirini aniqlashga yordam beradi. Aniqlik va talqin - Til noaniq va noaniq bo'lishi mumkin, bu esa iqtisodiy g'oyalarning turlicha talqin qilinishiga olib keladi. Til tahlili iqtisodiy matnlardagi mantiqiy xatolar, tushunmovchiliklar va tarafkashliklarni aniqlashga yordam beradi. Tilning evolyutsiyasi - vaqt o'tishi bilan til o'zgaradi, bu iqtisodiy g'oyalarni idrok etish va talqin qilishga ta'sir qiladi. Til tarixini o'rganish iqtisodiy nazariyalar va modellarning til o'zgarishlari ta'sirida qanday o'zgariganligini tushunishga yordam beradi.

G'oyalarning muloqoti - til iqtisodchilarning o'z fikrlarini bir-biri bilan va jamoatchilik bilan bo'lishish vositasidir. Bu nafaqat ma'lumotni etkazish vositasi, balki g'oyalarning qanday qabul qilinishi va talqin qilinishiga ta'sir qiluvchi faol elementdir. tomoshabinlar.

Tilning iqtisodiy g'oyalarni muloqotga ta'siri:

Aniqlik va aniqlik - tushunmovchiliklar va noto'g'ri talqinlarning oldini olish uchun til aniq, aniq va bir ma'noli bo'lishi kerak. Iqtisodiy atamalar aniq belgilanishi va murakkab tushunchalar oddiy so'zlar bilan tushuntirilishi kerak. Mantiqiy tuzilma - fikrlar mantiqiy tuzilishda, aniq dalillar va xulosalar bilan taqdim etilishi kerak. Muvofiq jumlar va o'tish so'zlaridan foydalanish ma'lumotni idrok etishni yaxshilaydi. Auditoriya I - Til auditoriyaga moslashtirilgan bo'lishi kerak. Mutaxassislar uchun siz professional terminologiyadan, keng jamoatchilik uchun esa oddiy va tushunarli tildan foydalanishingiz mumkin. Vizualizatsiya - grafiklar, jadvallar va diagrammalar matnni to'ldirishi va uni yanada ingl. Ishonchli iqtisodchilar ritorik vositalar, hissiy til va hikoyalardan foydalanib, tomoshabinlarni ularning to'g'riligiga ishonitirishlari mumkin.

Iqtisodiy g'oyalarni muloqotga tilning ta'sirini o'rganish muloqot samaradorligini oshiradi, fikrlarni to'g'ri va aniqroq yetkazish imkonini beradi; madaniyatlararo muloqotni rivojlantirishga yordam beradi, tushunmovchilik va nizolarning oldini olishga yordam beradi; iqtisodiy g'oyalarni ishonchli va ishonchli tarzda taqdim etish imkonini beruvchi taqdimot ko'nikmalarini rivojlantiradi ; c tanqidiy fikrlashni rag'batlantiradi , ma'lumotlarning ishonchliligini baholashga va asosli xulosalar chiqarishga yordam beradi.

Shuni ta'kidlash kerakki, til muloqotga to'sqinlik qilishi mumkin. Tilni bilmaslik yoki terminologiyani noto'g'ri tushunish iqtisodiy g'oyalarni talqin qilishda xatolarga olib kelishi mumkin. Tilni idrok etishda madaniy farqlar mavjud. Bir madaniyatda aniq va mantiqiy deb hisoblangan narsa boshqasida tushunarsiz yoki haqoratli bo'lishi mumkin. Til doimo rivojlanib boradi. Yangi atamalar va tushunchalar muntazam

ravishda paydo bo'lib, iqtisodchilardan o'z bilimlarini doimiy ravishda yangilab turishni talab qiladi.

G'oyani idrok etish - til odamlarning iqtisodiy g'oyalarni qanday qabul qilishiga ta'sir qilishi mumkin. Ba'zi so'zlar va iboralar ijobiy yoki salbiy assotsiatsiyalarga ega bo'lishi mumkin, bu odamlarning ushbu g'oyalarga qanday munosabatda bo'lishiga ta'sir qilishi mumkin.

Tilning iqtisodiy g'oyalarni idrok etishga ta'siri:

- Pertseptiv ramka: Til odamlar iqtisodiy ma'lumotni idrok etadigan ramkani tashkil qiladi. So'z tanlash, grammatik tuzilmalar va metafora odamlarning muammolarni qanday ko'rishini, echimlarni izlashini va iqtisodiy qarorlarning oqibatlarini baholashini shakllantirishi mumkin.

- Hissiy konnotatsiya: Til iqtisodiy g'oyalarni idrok etishga ta'sir qiluvchi hissiy reaksiyalarni keltirib chiqarishi mumkin. Hissiyotga to'la so'zlar va tasvirlar mantiqsiz qarorlar va qarorlar qabul qilishda xatolarga olib kelishi mumkin.

- Madaniy xususiyatlar: Tilni idrok etish madaniyatga qarab farq qiladi. Turli madaniyatlarda so'z ma'nolari, ramzlar va metaforalar turlicha talqin qilinishi mumkin, bu esa iqtisodiy g'oyalarni talqin qilishda tushunmovchilik va xatolarga olib keladi.

- Shaxsiy tajriba: Odamlarning shaxsiy tajribasi iqtisodiy ma'lumotlarni qanday qabul qilishiga ta'sir qiladi. Iqtisodiy qiyinchiliklarni boshdan kechirgan odamlar iqtisodiy g'oyalar haqida bunday tajribaga ega bo'lmaganlarga qaraganda boshqacha o'ylashlari mumkin.

G'oyalar taraqqiyoti - til yangicha fikrlash usullarini taqdim etish va iqtisodiy hodisalarni tavsiflash orqali iqtisodiy g'oyalarning rivojlanishini rag'batlantirishi mumkin. Yangi so'zlar va tushunchalar yangi nazariyalar va modellarni keltirib chiqarishi mumkin. Bu nafaqat ularni shakllantirish va uzatish vositasi, balki yangi bilimlarni yaratish jarayonining faol ishtirokchisidir.

Til iqtisodiy g'oyalar rivojlanishining tarkibiy qismidir. Uning roli va ta'sirini tushunish bizga iqtisodni yaxshiroq tushunishga, yanada oqilona qarorlar qabul qilishga va adolatli jamiyat qurishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Абдурашидов, С., & Адилова, С. (2024). ИСКУССТВО ИЗУЧЕНИЯ РУССКОЙ ФИЛОЛОГИИ: РАЗГАДКА ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ. INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER'S THEORY, 2(1), 63-66.
2. Ashurova, O. Y. Innovation Infrastructure in Uzbekistan the Need for Development. Journal of Marketing and Emerging Economics.
3. Yuldashevna, A. O., & Nasimov, D. (2023). THE ROLE OF THE DIGITAL ECONOMY IN IMPROVING THE QUALITY AND EFFICIENCY OF SERVICES. IQTISODIYOT VA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYA JURNALI | JOURNAL OF ECONOMY AND MODERN TECHNOLOGY, 2(8), 10-13.
4. Yuldashevna, A. O., & Samandar, B. (2023). INNOVATION AND ITS EFFECTIVE USE. IQTISODIYOT VA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYA JURNALI | JOURNAL OF ECONOMY AND MODERN TECHNOLOGY, 2(8), 1-4.
5. Ашурова, О. Ю., & Шавкатов, Э. (2023, November). ИННОВАЦИОН ФАОЛИЯТНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ИНВЕСТИЦИЯЛАР САМАРАДОРЛИГИ. In The Role of Technical Sciences in IV Industrial Civilization: International Scientific and Practical Conference (UK) (Vol. 3, pp. 12-14).
6. Ашурова, О. Ю., & Тохирова, З. (2023, November). ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИДА ИНВЕСТИЦИОН ФАОЛИЯТНИ ЮРИТИШ МЕХАНИЗМИ. In The Role of Technical Sciences in IV Industrial Civilization: International Scientific and Practical Conference (UK) (Vol. 3, pp. 15-16).
7. Yuldashevna, A. O. (2024). ANALYSIS AND FACTORS INFLUENCING INVESTMENT ATTRACTIVENESS. Web of Semantics: Journal of Interdisciplinary Science, 2(3), 147-149.
8. Юлдашева Д.Б. Лингвистика: история, основные понятия и последние развития / Университет общественной безопасности республики Узбекистан / Сборник материалов / II международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы методики преподавания русского языка», 4 марта 2024 г. 387-390 стр.
9. Yuldasheva D.B. Iqtisodiy atamalarning lingvistik evolyutsiyasi: inglizcha soʻzlar global biznes aloqalaridagi oʻrni / Университет общественной безопасности республики Узбекистан / Сборник материалов / II международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы методики преподавания русского языка», 4 марта 2024 г. 409-411 стр.
10. Yuldasheva D.B. Aniqlik kuchi: toʻgʻri atamalar ishlab chiqarish samaradorligi bosma / Университет общественной безопасности республики Узбекистан / Сборник материалов / II международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы методики преподавания русского языка», 4 марта 2024 г. 412-415 стр.

11. Yuldasheva D.B. Tilning kuchi: Iqtisodiy atamalarni tarjima qilishda lingvomadaniy muammolarni hal qilish bosma O'zbekiston Respublikasi Ichki Ishlar Vazirligi Farg'ona akademik litseyi "Filologiya va fanlarni o'qitishning dolzarb masalalari" mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallari, Farg'ona -2024-yil 234-237 betlar.
12. Yuldasheva D.B. Language and style signatures – empirical experience in the use of speech genres American Journal of language, Literacy and Learning in STEM Education Volume 02, Issue 03, March 14, 2024/ ISSN (E): 2993-2769 P. 312-316

